

กิเลสเออออ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ทำไมต้องฟังธรรมละ

ต้องฟังธรรม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอัสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงมีพระธรรม ฟังธรรมๆ คือฟังสังฆธรรมในพระพุทธศาสนา

ไม่ได้ฟังธรรม ฟังธรรมแต่กิเลส กิเลส กิเลสต้นหาความทะยานอยากมันปิดหูปิดตา แล้วมันรู้ว่ามันรู้ธรรมไหม มันรู้ธรรมๆ ก็จำขี้ปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอธิบาย คำว่า “จำ” จำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันจะเป็นธรรมไปได้อย่างไร มันเป็นกิเลสๆ ไร แต่กิเลสมันแสดงธรรม

ฉะนั้น ฟังธรรมๆ ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ด้วยอัสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาพญามารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฟังธรรมๆ คือศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ สังฆธรรมอันนั้นมันบดบีบไฟทำลายอวิชชา ทำลายกิเลส ทำลายพญามารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นไป ถึงมีพระพุทธรูปกับพระธรรม พระพุทธรูปกับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม

คนที่ม่กิเลสๆ คนที่มีกิเลสแล้วพยายามไขว่คว้า พยายามศึกษา พยายามค้นคว้า พยายามหาทางออกของตน แต่หาทางออกของตนไม่ได้ไง เฝ้ารอ เฝ้ารอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพาศปฏิบัติมา ๖ ปี

เวลา ๖ ปี อุปัฏฐากอุปถัมภ์มาโดยตลอด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำทุกรกิริยา อดอาหาร ทำเพื่อจะชำระล้างกิเลส จะฆ่ากิเลส แต่ยังไม่รู้ว่ากิเลสมันอยู่ที่ไหน

กลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา ถึงที่สุดแล้ว เริ่มต้นตั้งแต่สิ่งที่ทำอานาปานสติ ทำความสงบของใจเข้ามาๆ พอใจสงบระงับแล้ว บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อดีตอนาคตแก่กิเลสไม่ได้ ทาง ๒ ส่วนที่ไม่ควรเสพ อตตกิลมณานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ทาง ๒ ส่วนที่ไม่ควรเสพ แล้วเสพไม่ได้ด้วย แต่มันมีของมันอยู่

อาสวักขยญาณ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ธรรมชำระล้างกิเลส

มันมีกิเลส มันมีเหตุมีผล มีการกระทำมันถึงได้ชำระล้างกิเลสในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นไป สิ้นไป ฉะนั้น เวลาแสดงธรรมๆ ใ ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า ผู้ที่แสวงหา เวลาฟังธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปิดประตูให้ พอเปิดประตูให้ อัญญาโกณฑัญญะไง สิ่งทีฟังธรรมๆ ถ้ามีสังขธรรม สังขธรรมเกิดขึ้น สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับไปเป็นธรรมดา

นี่ไง ถ้าแสดงธรรม ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเราจะศึกษาค้นคว้า เราจะมีภาระกระทำของเราให้ขึ้นมาเป็นความเป็นจริงในหัวใจของเรา ถ้ามันขึ้นมาเป็นตามความเป็นจริงในหัวใจของเรา เห็นไหม มีธรรมะ มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มีภาวนามยปัญญา ฆ่ากิเลส ทำลายลูกหลานของมาร สิ้นไป ทำลายลูกหลานของมาร มันมีทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘

อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ

รู้อะไร

เวลารู้ รู้วิธีสังใจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ไง มันมีวิธีสังใจ มีสังขจะมีความจริง อริยสังทำให้ปฤชณผู้ที่แสวงหา ผู้ที่ค้นคว้าเป็นอริยบุคคล

คำว่า “เป็นอริยบุคคล” เพราะอะไร เป็นอริยบุคคลเพราะอะไร

เพราะทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ ด้วยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอัมมจักขุ ไง

สิ่งที่เป็นธรรมๆ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมคือฟังสังขธรรม ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เวลาตรัสรู้ธรรมแล้วถึงมีพระพุทธรูปกับพระธรรม เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ ฟังอัมมจักขุ แล้ว สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็นธรรมดา ถ้าดับเป็นธรรมดา เวลาสมุจเฉทปหานดังแขนขาด กิลเลสมันขาดไป ถ้ามันขาดไปๆ มันก็เป็นอริยบุคคลไง อริยสังข ถ้ามันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง มันจะมีอริยบุคคล

เวลาอริยบุคคลขึ้นมาแล้ว ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ บุคคล ๔ คู่ เวลาเทศนาว่าการจนปัญญา วัคคีย์ทั้งสี่ได้เป็นพระโสดาบัน แสดงอนัตตลักขณสูตร เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ทั้งสี่ บุคคล ๔ คู่

คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ มันมีกระทำอย่างไร แล้วมันเป็นสังขจะความจริงอย่างไร

ถ้ามันเป็นสังขจะความจริงขึ้นมา มันเป็นสังขจะความจริงของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม นี่สมควรแก่ธรรม

เวลาพระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปริณิพพานไง ว่า เมื่อใดคราวใดจะหมดยุคหมดกาลในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อานนท์ เธออย่าถามให้มากไปเลย ถ้าเมื่อใดยังมีผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม จะไม่มีกาลไม่มีเวลา ไม่มีสิ่งใดๆ เลยที่จะทำให้สิ่งนี้ยุบยอบไปได้ มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นอกาลิโก มันไม่มีกาลไม่มีเวลา

แต่ผลของวิภูฏะมี มันมีผลของวิภูฏะไง รูปภพ กามภพ อรูปภพ สิ่งทีผลของวิภูฏะๆ ผู้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะไง ผู้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะจะเกิดในสถานะใด เกิดสิ่งใด แผลงวัน ๗ วัน เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ยุคใดคราวใด

ในยุคนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เราเวลาน้อยๆ วาสนาน้อยเพราะอายุเรา ๘๐ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาล ๘๐,๐๐๐ ปี ๘๐,๐๐๐ ปี

นี่ถึงยุคถึงกาลไป ถึงยุคถึงคราว ถ้าถึงยุคถึงคราวใด เราเกิดในยุคใดสมัยใด ถ้าเกิดในยุคใดสมัยใด เห็นไหม

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไป กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่ง เจริญที่ไหน เจริญที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ในพระไตรปิฎกไป กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่ง เวลาเจริญขึ้นมา เจริญขึ้นมาที่ไหน

เจริญขึ้นมา เพราะเราเกิดมา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ตั้งแต่แวนแคว้นต่างๆ ศึกษาพระพุทธศาสนา นับถือพระพุทธศาสนา แล้วประพฤติปฏิบัติกันมาเป็นยุคเป็นคราวมา

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่งไป

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาเกิดในยุคของท่าน เวลาท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นความจริงในหัวใจของท่าน ศึกษาค้นคว้ามาจากไหน

ศึกษาค้นคว้ามาจากพระไตรปิฎก ศึกษาค้นคว้ามาจากธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษามา ศึกษาโดยสิ่งใด

ศึกษามาโดยปุณฺณ ปุณฺณคนหนา ปุณฺณคนหนาเวลาศึกษาค้นคว้าขึ้นมา ศึกษาโดยอะไร

ศึกษาโดยสามัญสำนึกของคน คนที่มีบุญมีกุศลมาศึกษาค้นคว้า ศรัทธา แล้วพยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น

แล้วท่านจะประพฤติปฏิบัติของท่านอย่างไรละ

คนมีบุญมีกุศล เห็นไหม ผีก็หัดปฏิบัติของท่าน ท่านจะเอาจริงเอาจังของท่าน แล้วคัดแยกแยกแยะของท่านออกไป ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันก็เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาด้วยทัศนคติด้วยอำนาจวาสนา ด้วยมันแยกมันแยะว่าสิ่งใดเป็นจริงหรือเป็นสิ่งที่กิเลสมันหลอกมันลวง

เวลากิเลสมันหลอกมันลวง มันทำให้จิตใจเราทุกข์เรายากนะ เราทุกข์เรายากขึ้นมาแล้ว แล้วเราบอกผีก็หัดประพฤติปฏิบัติไป สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตมันสงบระงับหรือไม่ ถ้าจิตสงบระงับแล้ว ถ้าไม่มีอำนาจวาสนาของมัน มันก็หลงไหลไปกับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก เพราะคนมีกิเลสไง

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาละ เราจะมาทุกข์มายากกับเขาทำไม เวลาคนเกิดมาแล้ว ทุกคนก็แสวงหาแต่ความสุข เอาความสุขมาเพื่อดำรงชีวิตของตน แต่ความสุข สุขจากอะไรละ สุขที่กิเลสมันปิดหูปิดตา แล้วมันก็ชักลากของมันไปตามกำลังอำนาจวาสนาของมันไง

เพราะเวลาคนเกิดมา เวลาทำดีก็มี ทำชั่วก็มี เวลาทำดีๆ ทำดีของเขา ทำดีมันก็อยู่ได้ อำนาจของกิเลสค้นหาความทะยานอยากทั้งหมดทั้งสิ้น ทั้งหมดทั้งสิ้นเพราะอะไร

มันเป็นประเพณีวัฒนธรรมไง มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม คนเราเกิดมา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญที่ไหน เจริญที่บ้านเมืองมันมั่นคง บ้านเมืองมันมีความสมบูรณ์ สมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ

ที่ไหนถ้าสังคมมีความสุข มีความสงบสุข บ้านเมืองสงบสุข บ้านเมืองเจริญออกมา ขึ้นมา แล้วผู้ที่ได้เกิดมา เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาไหม เวลาจำศีล เวลาจะฟังธรรม ฟังธรรมที่ไหน

ฟังธรรมๆ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราศึกษา เราค้นคว้า นี่ภาคปริยัติ เขาว่าถ้าปริยัติมันคงปริยัติชัดเจน การประพฤติปฏิบัติจะชัดเจนของเราขึ้นมา

แล้วชัดเจนที่ไหนล่ะ

ชัดเจน เห็นไหม ผู้นำที่ดีงาม เขาศึกษาค้นคว้าของเขาขึ้นมา เขาทะนุถนอมของเขา มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อๆ ถ้ามีความเชื่อมากน้อยขนาดไหน ก็พยายามจะฝึกหัดปฏิบัติ ก็ฝึกหัดปฏิบัติแต่ละยุคแต่ละคราวไป

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาปฏิบัติของท่าน ถ้าสิ่งใดถ้ามันเป็นความเป็นจริง เป็นจริงขึ้นมา ท่านก็จะศึกษาค้นคว้า แล้วมีอำนาจวาสนา มันคัดมันเลือก มันแยกมันแย่ว่า อะไรจริงหรือมันไม่จริงใจ

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจริงขึ้นมา มันแยกมันแยะ มันรู้จักถูกรู้จักผิด ถ้ามันรู้จักถูกรู้จักผิด คำว่า “ถูก” ถูกคืออะไร ถูกคือทำความสงบของใจเข้ามาๆ ใจสงบระงับแล้วมันมีความสุขความสงบขนาดไหน แล้วเวลามันฟุ้งมันซ่าน ฟุ้งซ่านไปแล้วมันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ สิ่งใดถ้ามันเป็นจริงหรือเป็นไม่จริงใจ

สพฺพเพ ธมฺมา อนตฺตา สพฺพเพ ธมฺมา อนตฺตา

เวลาศึกษาค้นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ สพฺพเพ ธมฺมา อนตฺตา เราก็ศึกษา เราก็ค้นคว้าว่ามันเป็นอนัตตา แล้วมันเป็นอนัตตาตรงไหน แล้วมันเป็นอนัตตาอย่างไร แล้วเวลามันจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ มันทำอย่างไรมันถึงจะสิ้นสุดแห่งทุกข์

เพราะทุกคนเกิดมาปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งสิ้น แต่คนที่ไม่มีอำนาจวาสนามันก็เสพสุข เสพสุขแบบปัจจัยเครื่องอาศัยทางโลกเขา นี่โลกามิสๆ สิ่งที่เป็นลามก เสื่อมลามก มียศ เสื่อมยศ มันเป็นเรื่องของโลกของเขา มันเป็นเรื่องโลกามิส มันเป็นเรื่องของลามก

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ เราเสียสละๆ คำว่า “เสียสละของเรา” เวลาคนมีสติปัญญาเขาใช้สอยของเขาเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น สิ่งที่เหลือทำเพื่อประโยชน์กับสังคม ทำเพื่อประโยชน์กับโลก มันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นเรื่องวัตถุธาตุ คนที่มีอำนาจวาสนา มีสติมีปัญญา เขาเห็นว่ามันเป็นเรื่องของเรื่องธรรมดาๆ

แต่ถ้ากิลีสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของคนที่ยึดมั่นมันหนาใจ มันยึดมั่นมันของมันว่ามันทุกข์มันยากของมัน มันไม่ยอมเสียสละให้ใครทั้งสิ้น แล้วจะไม่มีใครได้ประโยชน์เลย ตัวเองก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรทั้งสิ้น หวงไว้ แหนไว้

แล้วความหึง ความหวง มันมาจากไหนละ

ความหึง ความหวง มันก็มาจากจิตนิสัย มาจากอำนาจวาสนาของคนนั้นแหละ

ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะเริ่มแยกเริ่มแยะว่าอะไรเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม เวลาปริยัติก็ศึกษาค้นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาภาคปฏิบัติฯ ปฏิบัติอย่างไร ปฏิบัติตรงไหน แล้วปฏิบัติเพื่ออะไร ถ้าปฏิบัติบูชากิเลส มันก็ลูปๆ คลำๆ กันไปไง

ลูปๆ คลำๆ นะ เวลาเราศึกษาค้นคว้าขึ้นมา เราว่าเป็นภาคปริยัติ มันเป็นการศึกษาค้นคว้า นั่นการศึกษาค้นคว้า แต่เขามีอำนาจอาสนา มีสติปัญญาละ นั่นนะเขาศึกษาค้นคว้าแล้วเขามีความรู้ของเขา ความรู้อย่างนั้นมันเป็นความรู้ของการศึกษา เป็นภาคความจำ

ถ้าภาคความจริงฯ เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมา มันก็เอาภาคความจำนั้นนะมาเป็นแนวทาง แต่แนวทาง แนวทางปฏิบัติมันต้องให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาจากใจของตน

ถ้ามันไม่มีข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม ทำไมมันไม่มีข้อเท็จจริงละ

มันไม่มีข้อเท็จจริงเพราะว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาไปศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เป็นราชกุมาร ไปศึกษาค้นคว้าเพื่อจะเป็นกษัตริย์ ๑๘ วิชาการ มีความรู้ใหม่ มีแล้วความรู้นั้นจะเอามาเพื่อการฝึกหัดปฏิบัติได้ไหม เพื่อการฝึกหัดปฏิบัติ มันก็ติดข้องกันอยู่นั่น

เวลามีความรู้ มีวุฒิภาวะ เป็นเจ้าชาย มีการศึกษา มีสติปัญญา ก็มีสติปัญญาของตนอยู่แล้ว สติปัญญานี้เป็นความรู้ ความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทางโลก ความรู้ที่เรามีความรู้ แต่ความรู้เท่าทันความรู้ของตนอยู่ที่ไหน

ความรู้เท่าทันของตน ก็ไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ นั่นไง ศึกษาค้นคว้ามาแล้ว เพราะคนมีสติมีปัญญา มีความรู้ ศึกษามาแล้วมันไม่เป็นขึ้นเป็นอันอะไรทั้งสิ้นเลย มันเป็นเรื่องอภิปญญา เป็นเรื่องโลก เรื่องโลกมันแก้กิเลสไม่ได้ ถ้ามันแก้กิเลสไม่ได้

นี่ไง ทางวิชาการ ทางจิตวิญญาณ โดยธรรมชาติของมัน เพราะศาสนาแรกของโลกคือศาสนาถือผี ถือผีถือสาธ อ่อนวอนขอให้ประสบความสำเร็จในชีวิต อ่อนวอนขอให้คุ้มครองดูแลผู้ที่อ่อนวอนขอ นั้น แล้วมันได้ไหม

มันก็เป็นความเชื่อ เป็นความเชื่อ เป็นเรื่องศาสนาถือผีถือสาแล้วถือผีถือสาแล้วก็มีมาแต่ดั้งเดิม มีมาตั้งแต่สิ่งมีชีวิตมี ก็มีความเชื่อกันมาอย่างนั้น อ่อนวอนขอเพราะคนขี้กลัว ขี้ทุกข์ ขี้ยาก แต่เวลาศึกษาค้นคว้าแล้วมันจบสิ้นไม่ได้ไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไป ถึงได้มีพระพุทธรูปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม แสดงธรรมๆ แสดงธรรมด้วยสัจธรรม แสดงธรรมมาในภาคปฏิบัติ แสดงธรรมมาเพื่อสร้างธรรมทายาท แสดงธรรมขึ้นมาจนมีพระอรหันต์ ๖๐ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

ถ้าบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธอจะไปอย่าซ้อนทางกัน อย่าซ้อนทางกัน เพราะโลกนี้เราร้อนนัก แต่โลกเขาไม่รู้

โลกนี้เขาเราร้อนนักๆ เราร้อนเพราะอะไร

เราร้อนเพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากไป เราร้อนเพราะพญามารมันยิ่งใหญ่

ฉะนั้น เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา เพราะศาสนา ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมจนปัจจุบันนี้ กึ่งกลางพระพุทธศาสนา สองพันกว่าปีมาแล้ว แล้วเป็นยุคเป็นกาล ศาสนาเจริญรุ่งเรืองแล้วเสื่อมโทรมไป เสื่อมโทรมไปเพราะความเชื่อ ความกระทำของบุคคลชาวพุทธนั้นแหละ

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นที่ท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของท่าน แล้ววางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้เราฝึกหัดๆ ไง

เวลาฝึกหัดๆ ฝึกหัดอะไร

ฝึกหัดนะ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ เวลาเราเกิดมาแล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์ เพราะมีจิตวิญญาณ เพราะมีจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ถึงได้มีสถานะ มีร่างกายและจิตใจของเราที่เกิดมา

เวลาฝึกปฏิบัติ จิตตภาวนาๆ ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดจิตตภาวนา แล้วเราจะฝึกหัดทำความเข้าใจ ความสงบของใจ ฝึกหัด จะภาวนา จะชำระล้างกิเลส จะแก้กิเลสกันที่ตรงไหน เวลาจะแก้กิเลสกันที่ตรงไหน ก็ล้มลุกคลุกคลาน ก็การกระทำแล้ว สิ่งใดทำแล้วมันได้ผลหรือไม่ได้ผล มันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาคนที่ไม่มีวาสนาหรือบุญชนคนหนา เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไ้ เราพยายามทำความเข้าใจเราเข้ามา เราแยกกายกับใจๆ

เวลาคนหยาบๆ ใจมันคืออะไร จับต้องตรงไหน มันก็เป็นความรู้สึกทั้งนั้นนะ เพราะคนเรามีตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ผลกระทบมัน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือใจนั้นแหละที่มันจะรับรู้ ใจนั้นแหละโดยธรรมชาติของมัน

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไ้ อานาปานสติ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน พอใจสงบแล้ว ใจสงบก็คือใจสงบไ้ ใจสงบแล้ว บุญเพนิวาสนาสุสติญาณ จุตูปปาตญาณ นั่นคือโดยธรรมชาติของจิตไ้ แต่เวลาอัสวักขยญาณ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาสมบูรณ์แบบในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ เวลาชำระล้างกิเลสไป วิมุตติสุขๆ ไ้

วิมุตติสุขต่อเมื่อคนที่สิ้นกิเลสไป เพราะกิเลสโดนชำระล้างสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใหม่ของเราขึ้นมา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เพราะเรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา แล้วเราบวชมาเป็นพระๆ เป็นนักรบจะรบกับกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก

แล้วรบที่ไ้ไหน

กิเลสนะ มันพลิกแพลงกลับมาทำร้ายเรา กิเลสมันกลับมาทำให้เราลุ่มหลงหลงใหลไปกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากไ้ แต่กิเลสบังเงาๆ มันว่าเป็นธรรมะๆ

ธรรมะนั้นก็เป็นเรื่องของความเชื่อ เป็นประเพณีวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา มีความเชื่อสิ่งใด มีเคารพสิ่งใด มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรมของเขาไปไง ประเพณีวัฒนธรรมมันก็ทำออกมาจากความรู้สึกนึกคิดนั่นแหละ มันก็ทำออกมาจากจิตของคนนั่นแหละ

ฉะนั้น แต่เวลาเราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เราจะทวนกระแสกลับเข้าไปไง จะทำความเข้าใจเข้ามาก่อน ใจสงบรับของเราเข้ามาได้หรือไม่ได้ ใจสงบของเราเข้ามา สงบแล้ว

การประพฤติปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้นนี้ จะทำความเข้าใจเข้ามา แล้วมันสงบไหม มันสงบไม่ได้เพราะอะไร

กิเลสมันเออออๆ กิเลสมันออเฮาะ กิเลสมันออเลาะ ออเลาะกับอะไร

ก็ออเลาะกับจิตของตนไง

กิเลสอยู่ที่ฐิติจิต กิเลสมันอยู่ในจิตวิญญาณของสัตว์โลก จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเพราะว่ามันมีพญามาร มันมีครอบครัวของมารครอบงำหัวใจของเราอยู่แล้ว

เวลาคนเกิดมามีกายกับใจๆ ใจนี้เป็นนามธรรมๆ ใจที่เป็นนามธรรม สิ่งที่อยู่ติดๆ กิเลสค้นหาความทะยานอยาก ครอบครัวของมัน มันเออออห่อหมกกันมาตลอด มันอ้ออกันมา มันออเฮาะออเลาะไป มันเป็นบ่าวกับนายมาด้วยความเคยชินไง ความเคยชิน ความคุ้นเคย แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติไป มันจะทำความเข้าใจได้ไหม

ทำความเข้าใจ แต่ถ้ามันเป็นกิเลสโดยสมบูรณ์แบบ มันฟุ้งซ่าน มันฟุ้งซ่าน มันอึดอัด มันขัดข้อง มันทุกข์มันยาก มันลังเล มันสงสัย มันร้อยแปด นั่นแหละกิริยาของมัน นั่นแหละมันแสดงตัวของมันไป

แต่เราศึกษาค้นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป นี่เป็นความจำๆ ความจำมันอยู่ข้างนอก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชักชวนญาณ ทำลายอวิชชา ปริยัติ ปฏิบัติ นั่นแหละเป็นสัจจะเป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเวลาจะปฏิบัติแบบ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ เวลาผู้ที่ศึกษาคั่นคว้ามารู้ด้วยอุทฺทิมภาวะของคนที่ย่อนแอไ้ เวลาศึกษาคั่นคว้าธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ พาหิยะพึงธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนเดียวแล้วเป็นพระอรหันต์เลย แล้วเราฝึกหัดประพฤติ ปฏิบัติขึ้นม เราไ้จะเอาทางลัดทางสั้น ทางที่เรไ้จะบรรลุธรรมโดยฉับพลัน โดยฉับพลัน นีกิเลส มั่นออเฮาะ กิเลสมันฉอเลาะะ กิเลสมันเออออ

เวลาเออออเข้ามาแล้ว แล้วมันเป็นอันเดียวกันไ้ มันเกิดในที่เดียวกัน มันเป็นความรู้สึ กนึกคิดเหมือนกัน แล้วเราไ้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ จะไปรู้จักมันได้อย่างไร

รู้จักมันไม่ได้ ความไม่รู้คืออวิชา ความไม่รู้นั่นแหละคือพญามาร

อวิชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญญานํ

อวิชา เริ่มต้นนะ อวิชาคือความไม่รู้ ไม่รู้มาตั้งแต่ฐิติจิต ไม่รู้มาตั้งแต่จิตได้สำนึก แล้ว เวลาจะรู้ณะ ก็รู้ได้อำนาจของมันตลอดมาไ้ เวลารู้ได้อำนาจของมัน เพราะกิเลสมันคุ้นเคย มัน ออเฮาะ มันฉอเลาะะ มันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาตลอดไ้ แล้วเราไ้ไปแยกไปแยะมันตรงไหน ว่าอะไรเป็นกิเลส อะไรเป็นธรรม

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศึกษาคั่นคว้ามารู้ไปทั้งนั้น เป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตินะ มีความรู้เยอะ

ความรู้ก็คือความรู้ไ้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นราชกุมารณะ ไปศึกษา คั่นคว้าทางวิชาการ ๑๘ วิชา ก็เหมือนเราที่เรียนจบ เรียนจบมาทางวิชาการทั้งนั้นนะ เป็น วิชาชีพทั้งนั้น สิ่งที่เป็นความรู้มีใหม่ มี ความรู้เรื่องอะไรละ

เวลาศึกษาคั่นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าภาคปริยัติ แล้วความรู้ เรื่องอะไรละ ความรู้คือศึกษาคั่นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ นี้ภาค ปริยัติ

ถ้ามันรู้ กิเลสมันออเฮาะ กิเลสมันเออออ มันเออออ เออออกับหัวใจของตน แล้วมันก็ ออเฮาะฉอเลาะะ แล้วก็ไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันก็คุ้นเคยไ้ ถ้ากิเลสมันคุ้นเคย กิเลสเป็นนามธรรม

แล้วจิตล่ะ

อวิชชาพญามารมันอยู่ที่จิต จิตมันไม่รู้หรอก ทำสมาธิก็ไม่ใช่ ทำสมาธิอย่างไร แล้วทำสมาธิ เวลาฝึกสมาธิ สัมมาสมาธิ

ถ้าฝึกสมาธิไป พอเป็นสมาธิ เวลาทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา ถ้ามีความสงบสุข แต่ถ้ามันฟุ้งซ่านล่ะ เวลามันฟุ้งซ่านๆ ความรู้สึกนึกคิดมันกระพือหัวใจให้เตลิดเปิดเปิงไป

ถ้าคนยังมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา แต่เชื่อแบบปุถุชนนะ ฆราวาสๆ เขามีความรู้สึกนึกคิดไปเรื่อยแปดพันเก้า เชื่อในพระพุทธศาสนา อ้อนวอนขอ กราบแล้วกราบเล่า มันเป็นการอ้อนวอน เป็นการขอเช่าะ เป็นการขอเลาะะ เป็นการต้องการตามความปรารถนา แล้วมันปรารถนาจริงไหมล่ะ

สิ่งที่มันเป็นทางโลกๆ นั้นนะ สิ่งที่เป็นทางโลกมันเป็นความเชื่อ ความเชื่อ อย่างทางพยากรณ์ มันเป็นสถิติ แล้วทางวิชาการมันก็เป็นการหว่านล้อม ไอ้คนเชื่อถือมันก็เป็นเหยื่อ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาคนทุกข์คนยากขึ้นมา ท่านบอกให้ถือศีล ๕ ให้ถือศีล ๕ นะ ให้สวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น แล้วให้ถือศีล ๕ แล้วมีสัจจะความจริง ให้ประกอบสัมมาอาชีวะโดยสมบูรณ์แบบของตบะ ไม่ต้องไปเชื่อผีเชื่อสาว ไม่ต้องไปบูชาใคร แล้วชีวิตเป็นปกติสุขมากเลย

แต่คนอยากร่ำอยากรวย อยากประสบความสำเร็จในชีวิต

ประสบความสำเร็จในชีวิต ถ้าเป็นธรรมมาภิบาล มีความปกติสุขในหัวใจของตน นั้นนะ ประเสริฐ

พระพุทธศาสนาสอนง่ายๆ แต่คนทำเกือบเป็นเกือบตาย เพราะอะไร

เพราะมีคนมาเสนอใจว่า สิ่งนั้นดีกว่า สิ่งนี้ดีกว่า

ดีกว่าอะไร ดีกว่าทางไหน

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านมาแล้ว มีข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจๆ

เข้าใจของเราเนี่ยแหละมันเออออ มันเป็นบ่าวเป็นไพร่กันมาตั้งแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า มนุษย์ที่เกิดมาได้พบหน้ากัน ได้เห็นกัน ไม่เคยเป็นญาติเป็นพี่เป็นน้องกันชาติใดชาติหนึ่งไม่มี

มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันซับซ้อนมามากมายมหาศาล เรื่องเวรเรื่องกรรม กรรมเป็นอจินไตย กรรมดี กรรมชั่ว แล้วซับซ้อนๆ มา ทำจนเคยชิน ทำจนเป็นจริตเป็นนิสัย ทำจนกิเลสมันเออออ ออเซาะฉอเลาะ แล้วจะไปรู้เห็นมันได้อย่างไร

เวลาศึกษาธรรมๆ ศึกษาธรรมเป็นภาคความจำ ภาคความจำคือชีวิตประจำวัน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นจริตเป็นนิสัยของเรอ เกิดแต่ละภพแต่ละชาติ ภพชาติ ๑๐๐ ปี

เราว่าเราเร็วนะ เวลาทางวิชาการไง เวลาเทวดาเขาไปสวนดอกไม้ ไปเก็บดอกไม้ แล้วผู้ที่ไม่ได้ช่วยหายไปชั่วคราว กลับมาบอกว่า เอ็งไปไหนมา

ไปเกิดเป็นมนุษย์มาชาติหนึ่ง

๑๐๐ ปีของเราเท่าเขาวันหนึ่ง แล้วชั่วคราวเขามานะ ไปแล้ว

เวลาที่เราก่อเกิดมา สิ่งที่ว่าป็นนามธรรมๆ สิ่งที่ว่าป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยาก สิ่งที่มีมันเออออกันมา อยู่โดยป็นเนื้อเดียวกัน แล้วเราจะรู้จะเห็นมันได้อย่างไร

ไม่รู้ แล้วรู้ไม่ได้ด้วย เพราะทำไม่เป็น

เวลาทำป็นๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำของท่าน ท่านให้ทำความสงบของใจเข้ามา ก่อนๆ ถ้าใจสงบระงับขึ้นมา มันจะเริ่มรู้จักใจของตนเอง สัมมาสมาธิๆ

สิ่งที่ว่าเวลาศึกษาค้นคว้ามาแล้วจะลัดจะสั้น จะบรรลุธรรมโดยฉับพลัน

มันจะบรรลุได้อย่างไร แล้วเวลาจะบรรลุได้โดยฉับพลัน ใครเป็นคนบอก แล้วใครเป็นคนยืนยัน

ก็พวกกิเลสด้วยกันไง พวกจมปลักอยู่ในกิเลสค้นหาความทะยานอยากไง แต่อ้างอิงธรรมะนะ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ถ้าเราเป็นสุภาพบุรุษ เราจะเอาข้อเท็จจริงกัน ถ้าเราจะเอาข้อเท็จจริง ภาคปฏิบัติ

เริ่มต้นจากปฏิบัตินะ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติไป บอกศีลมันไม่พอๆ ถ้าศีลมันไม่พอ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขวนขวายที่อยากจะได้ธรรม ก็จะมีศีล ๕ ศีล ๘ จะบรรลุธรรมได้หรือไม่

เวลานางวิสาขาเป็นพระโสดาบันตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ เขาสร้างบุญสร้างกุศลของเขามา

สิ่งทีว่าจะลัดจะสั้น จะปฏิบัติให้โดยฉับพลัน

มีวาสนาหรือไม่ ถ้ามีวาสนาของเขา เขาทำของเขามาเนะ เขาพร้อมมาตั้งแต่ยังไม่เกิดนุ่นเนะ เวลาเกิดมาแล้วเขาอยู่ในร่องในรอย

ในพระไตรปิฎกมีมากมาย ที่เวลาสามเณรน้อยอายุ ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ คำว่า “พระอรหันต์นะ” อาสวกษยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจของบุคคลผู้นั้นถึงเป็นพระอรหันต์

คำว่า “เป็นพระอรหันต์” เพราะยืนยันมาในพระไตรปิฎกว่าสามเณร ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ ถ้าเป็นพระอรหันต์เพราะอะไร เป็นพระอรหันต์เพราะอะไร

นี่เป็นลูกศิษย์พระสารีบุตร เวลาไปบิณฑบาตกับพระสารีบุตร จิตใจเขาพร้อมเพรียงของเขาแล้ว เวลาตามพระสารีบุตรไปบิณฑบาต เห็นชาวนาเขาชักน้ำเข้านา ถ้ามพระสารีบุตรว่า น้ำมันมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

มันไม่มีชีวิต

ทำไมชาวนาเขายังชักน้ำเข้านาของเขา

ชักน้ำเข้านาของเขา ถ้าในนามีน้ำแล้ว เขาหว่านเขาไถของเขา เขายังได้ข้าวของเขา

สิ่งที่ไม่ใช่ชีวิต คนที่เขาฉลาดเขายังทำประโยชน์ของเขาได้ แล้วใจของตนล่ะ

มอบบาตรให้พระสารีบุตรไป ขอกลับกุฏิเลย นี่เวลาปัญญามันเกิด เห็นไหม

สามเณร ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ คำว่า “เป็นพระอรหันต์” มันมีเหตุมีผล มันมีที่มาที่ไป บุคคล ๔ คู่ละ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ เขาต้องฝึกหัดปฏิบัติตามความเป็นจริง มันไม่ลอยมาจากฟ้าหรอก พระพุทธศาสนาไม่มีของฟรี

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา สิ่งที่เราทำของเราสร้างเวรสร้างกรรมทั้งสิ้น ชีวิตประจำวันของเรา เรามีบาปมีกรรมอะไรเกิดขึ้นมากน้อยแค่ไหน แล้วถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติใน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านให้ฝึกหัดปฏิบัติ พุทโธๆ ทั้งวันทั้งคืนเลย รักษาใจของตนไม่ให้มันฟุ้งซ่าน ไม่ให้มันส่งออกไปข้างนอก

แล้วถ้ามันมีความสุข สงบกับฟุ้งซ่านตรงข้ามกัน

ถ้ามีความสุข เราจะรู้ว่ามีความสุข แล้วถ้ามีความสุข ชีวิตมันจะมีความสุข สงบระงับ ชีวิตมันจะมีคุณค่า

แต่เวลามันฟุ้งซ่านๆ นั้นนะกิเลสทั้งนั้น กิเลสมันเออออ เวลามันเออออ มันก็อ้ออ มันก็อ้อเฮอะ มันก็คู้นเคย มันก็เป็นบ่าวเป็นนายกันมา มันมาก็ภพก็ชาติ มันไม่มีวันจบมันสิ้น ถ้าไม่มีวันจบมันสิ้น แล้วมันจะสงบสุขอย่างไร ถ้ามันสงบสุขไม่ได้ เห็นไหม

คนมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ถ้ามันเห็นข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ถ้ารู้รู้ว่าสิ่งนี้มีการกระทำ มีการเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวเพื่อความสงบ ถ้าเคลื่อนไหวเพื่อความสงบ มันภูมิใจ แล้วมีการกระทำ แล้วเคารพบูชา

มันเคารพบูชาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำว่า “ข้อวัตรปฏิบัติ” มันก็เป็นคำอบรมบ่มเพาะ คำสั่งสอนมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นแหละ แล้วคนที่มีอำนาจวาสนา ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา สิ่งที่ยังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติ ก็จะไม่บัญญัติเพิ่ม ถ้าสิ่งที่ยังบัญญัติ ก็ไม่ลบหลู่ ไม่ตัดทอน

มันเกิดจากข้อวัตรปฏิบัติ เห็นใหม่ กิจของสงฆ์ ๑๐ อย่างนั้นนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านมาเรียบเรียงของท่าน แล้วให้พระฝึกหัดปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจๆ ใจ แล้วพยายามทำความสงบของใจเข้ามา

ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับ ชีวิตนี้รื่นเริง มีความสุขมีความสุขของตนเอง ถ้ามีความสุขความสงบของตน รักษาให้ดี ชำนาญในวสี ชำนาญในการทำความสงบบ่อยครั้ง เข้า เพราะถ้าจิตสงบแล้วชีวิตนี้รื่นเริง ชีวิตนี้มีความสุข

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

นี่ใจ ถ้าจิตสงบ มันสงบเพราะอะไร เวลามันฟุ้งซ่าน มันฟุ้งซ่านเพราะอะไร

มันฟุ้งซ่าน ฟุ้งซ่านเพราะอะไร

เพราะกิเลสมันเออออ กิเลสเป็นเนื้อเดียวกัน เวลาที่มันทำความสงบ เพราะกิเลสมันสงบ ตัวลง จิตมันถึงมีความสุข ถ้ากิเลสมันดีดมันดัน มันฟุ้งมันซ่าน มันทุกข์มันยาก

ทั้งๆ ที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ นิพพานจะมีจริงหรือเปล่า ก็กลางพระพุทธรูปศาสนาแล้ว มรรคผลมันหมดไปแล้ว นรกสวรรค์มีจริงหรือไม่มีจริง แล้วถ้าปฏิบัติไป ถ้ามันไม่มีมรรคมีผล เราไม่เสียเวลาเปล่าหรือ

เสียเวลาเปล่าหรือไม่เสียเวลาเปล่าละ เวลาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ บอกพระอานนท์เลยนะ อานนท์ เธอบอกเขานะ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด เพราะการปฏิบัตินั้นมันมีสติ มันมีสมาธิ แล้วมันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิตดวงนั้น

มันมีสติมีปัญญา มันคิดมันแยกมันแยะ ชีวิตนี้เกิดมาทำไม เกิดมาเพื่ออะไร กายกับใจมีคุณค่าแตกต่างกันอย่างไร แล้วถ้าใจมันปกติสุขขึ้นมา มันมีความสุขขึ้นมา ไม่ต้องการอะไรเลย ไม่ต้องการอะไรเลยนะ คนปฏิบัติถ้าจิตมันสงบนะ

แต่ถ้าเป็นทางโลกนะ โอ้ย! มันขวนมันขวายนะ มันจะเอาความมั่นคงชีวิต มันจะเอาทุกอย่าง มันจะครองโลก มันจะยึดทั้งหมดเป็นสมบัติของตน มีทั้งหมดแล้วมันยังไม่พอใจ เวลากิเลสมันเฟื่องฟู

แต่ถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมีสติมีปัญญาขึ้นมา
แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ พอจิตมันสงบระงับเข้ามาบ้าง โอ้โฮ! สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ใน
โลกนี้ไม่มีอะไรมีความสุขเท่ากับจิตมันสงบระงับเข้ามา

แล้วจิตอยู่ไหนล่ะ แล้วสงบอย่างไรล่ะ แล้วเคยสงบไหมล่ะ แล้วสงบแล้วเดี๋ยวก็คลาย
ออกไ้

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าเ็งไม่มีสมาธินะ อวิชชาคือความไม่รู้ แล้ว
เ็งรู้มันไม่ได้ด้วย เพราะมันเออออ ออเขาจะออเลาะมากับจิตมาตั้งแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้วถึง
มาวันหนึ่งศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว แล้วก็แยกว่าอันนั้นเป็นกิเลส
อันนี้มันเป็นธรรม อันนั้นเป็นศีล อันนั้นเป็นสมาธิ อันนี้เป็นปัญญา อันนี้มันเป็นกิเลส มันเป็น
พญามาร มันมีลูกสาวสามคน มีความโลภ ความโกรธ ความหลง ตอนนีเราไม่ลุ่มหลงอะไรแล้ว
เรามีสติมีปัญญาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเ็งได้อะไรล่ะ ไม่รู้อะไรเลย

ถ้ารู้ล่ะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตสงบเพราะอะไร

เพราะกิเลสมันสงบตัวลง

สงบตัวลงเพราะอะไร

สงบตัวลง เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีครูบาอาจารย์ กึ่งกลาง
พระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของ
ท่านจนท่านเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว ท่านต้องการธรรมทายาทๆ ทายาทโดยธรรม

ถ้าทายาทโดยธรรม เห็นไหม ชาวพุทธเกิดมาบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา
ภิกษุที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ นักรบ นักรบมันรบกับอะไร ถ้ามันจะรบกับกิเลสต้นหาความ
ทะยานอยาก เขามีข้อวัตรปฏิบัติของเขา เขามีศีล มีสมาธิ แล้วก็จะฝึกหัดใช้ปัญญาของเขา นี่ถ้า
นักรบที่ถูกต้องชอบธรรมและดีงาม

เกิดเป็นนักรบ นักรบเป็นภิกษุ ภิกษุที่ปฏิบัติบูชากิเลสให้กิเลสมันครอบงำ ให้กิเลสมันชักนำของมันไป แล้วมันเออออ มันว่าใช่ เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาเขาแค่นั้น

เพราะเขาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ได้บวชเป็นพระ เป็นนักรบ แต่เขาให้กิเลสขี่คอ ให้กิเลสพาออกรบ ออกรบไปให้ชาวพุทธเดือดร้อนกันไปหมด เดือดร้อนเพราะกิเลสมันต้องการ มันต้องปรารถนา แล้วในสถานะของความเป็นนักรบ

พระพุทธศาสนา บริษัท ๔ ก็เคารพบูชาภิกษุ เคารพบูชาภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ก็คิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ แล้วมันเป็นธรรมจริงหรือไม่เป็นธรรมละ ถ้ามันไม่เป็นธรรมเพราะอะไร

เพราะเคารพผิดที่ เคารพโดยกิเลสมันเออออ เออออแล้วอ้างธรรมะ แล้วเราก็เห็นว่าเวลามาวบชเป็นพระ บุคคลได้ห่มผ้ากาสาวพัสตร์เป็นธงชัยพระอรหันต์ เราก็เห็นบุคคลห่มผ้าห่มผ้าสีกรัก เป็นนักรบๆ ให้กิเลสมันพาออกไปบีบบังคับตัวเองก็ไม่เข้าใจตามความเป็นจริงในสัจจะในความจริง เพราะมันเป็นความจำทั้งสิ้น สิ่งนั้นเอามาเทียบเอามาเคียงว่าเป็นธรรมๆ

เป็นธรรมก็ขี่ปากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นทั้งนั้นนะ แต่พฤติกรรมมันไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะกิเลสมันเออออ มันถึงทำความสงบของใจไม่ได้ ถ้ามันทำความสงบของใจไม่ได้ กิเลสสงบตัวลงไม่ได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถึงไม่รู้จัก ถึงไม่เห็นคุณค่าว่าพุทธะมันอยู่ที่ไหน

ถ้าพุทธะอยู่ไหน เพราะอะไร เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบอก จิตตภาวนาๆ

สิ่งที่ภาวนาๆ เขาเอาจิตภาวนา เขาไม่ได้เอาสมองภาวนา ไม่เอาสัญญาภาวนา ไม่เอาความรู้สึกลึกภาวนา เขาเอาจิตตภาวนา

แล้วจิตอยู่ไหน จิตสงบหรือไม่สงบ

นี่ไง เริ่มต้นของการฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินะ คราวเริ่มต้น คราวเริ่มต้นที่มันทุกข์มันยาก เริ่มต้นทุกข์ยากเพราะกิเลสมันหนา เพราะมันเป็นปุถุชนคนหนา แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติในข้อวัตรปฏิบัติแล้วมันจะเป็นกัลยาณชน

กัลยาณชนเพราะอะไร

เพราะจิตมันควรแก่การงาน จิตมันควรแก่การงาน ผีกัดปฏิบัติของเรา อยู่ในข้อวัตรปฏิบัติของเรา

ข้อวัตรปฏิบัติมันก็เป็นกติกา แต่จิตที่มันทุกขมันยาก จิตที่มันกิเลสค้นหาความทะยานอยากที่มันหนาของมันนะ มันไหลไป มันไหลไปว่า เราอารมณ์อย่างนั้น เรามีความรู้สึกอย่างนี้ เราจะเป็นอย่างนั้น เห็นไหม นักรบที่รบให้กิเลสมันครอบงำ ให้กิเลสมันชักนำไป

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริง เป็นผีกัดปฏิบัติโดยความเป็นธรรม ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับแล้ว ใจสงบระงับ สงบ

สมาธิก็กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธินะ เพราะกิเลสคืออะไร ไม่รู้ ไม่รู้คืออวิชชา แต่ไปแบ่งไปแยกนะ

เวลาเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาได้ ห่มผ้ากาสาพัสต์ พระกรรมฐานๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไปรื้อคันฉีกฝนขึ้นมา ไปฟืนฟืนขึ้นมา ถ้าผ้าจีวรก็ ๗ ชั้น ๙ ชั้น ได้ผ้ามาก็ต้องตัด ตัดให้ขาดเป็นชั้นๆ เวลาไปเย็บเป็นกุลี เป็นปรีวาส ให้เป็นจีวรขึ้นมา

ถ้าเป็นจีวรขึ้นมา นี่ไง จีวรนี้มาจากไหน

จีวรก็มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระอานนท์เป็นผู้ออกแบบ เป็นนาของชาวมคธ ตัดเป็นกุลีๆ เพราะอะไร

สมัยพุทธกาลสิ่งนี้มีคุณค่าทั้งนั้น เวลาพระไปอยู่ที่ไหน ขโมยมักลัก ลักไปแล้วเขาเอาไปใช้สอยไง แต่ถ้าตัดเป็นกุลี ตัดเป็นชั้นๆ ตัดแล้ว เวลาเขาไปใช้ไม่ได้ เพราะเขาไปรื้อออกมันก็เป็นชิ้น ชิ้นย่อยๆ ไม่เป็นประโยชน์ใช้ไม่ได้

นี่ไง เวลาเป็นผ้าจีวร เป็น ๗ ชั้น ๙ ชั้น ๑๑ ชั้น

ไฉนนี่ก็กิเลสเป็นกอง อยู่ที่ไหนล่ะ

ผ้านี้ตั้งแต่ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้พระอานนท์เป็นผู้ออกแบบ แล้วพระก็ฝึกหัดปฏิบัติตัดเย็บใช้สอยมาเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ ผ้ากาสาพัสตร์ห่มร่างกายนี้

ศีล สมาธิ ปัญญา หัวใจนี้พึ่งพาอาศัย ข้อวัตรปฏิบัติพึ่งพาอาศัยขึ้นมา ให้มันเป็น ข้อเท็จจริงขึ้นมา ถ้าจิตสงบพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

จิตสงบแล้วฝึกหัด พยายามสังเกตให้เห็นข้อเท็จจริงใจ นี่สมถกรรมฐาน วิปัสสนา กรรมฐาน ทำความสงบของใจเข้ามานี้สมถกรรมฐาน จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา

กิเลสคือความไม่รู้ กิเลสคือความไม่รู้ แล้วรู้ไม่ได้ รู้ไม่ได้เพราะจิตสงบไม่เป็น รู้ไม่ได้ เพราะไม่มีสัมมาสมาธิ

สิ่งที่ว่า ยกกว่าเป็นกิเลสเป็นต้นหาความอยาก เป็นความอยาก เป็นความหวัง เป็นกิเลส

อารมณ์ทั้งนั้น อารมณ์ที่ให้กิเลสขึ้นแล้วชักลากไป แล้วชักลากไปตามแต่กิเลส ตามแต่ กิเลสที่เราไม่รู้ แล้วรู้ไม่ได้ แล้วมันดูดกระชากลากไปไม่รู้ตัวเลย กว่าจจะรู้ตัวนะ มันพาไปล้มลุก คลุกคลาน พาไปทุกข์ยาก เราบวชมาทำไมเนี่ย เราปฏิบัติเพื่ออะไรเนี่ย

ปฏิบัติบูชา

กิเลสมันเออออ มันออเฮอะ แล้วมันคุ่นเคย คุ่นเคยจนเป็นเนื้อเดียวกัน

ทำสมาธิฯ ถ้ามีอำนาจวาสนานะ มันสงบระงับเข้ามาบ้าง แล้วถ้ามันเป็นมิจฉาใจ เวลา มันสบายใจ เวลามันศึกษาธรรมะแล้วมันปลอดโปร่ง อย่างนั้นหรือเป็นธรรม นี่มันเป็นอารมณ์ ความรู้สึกของคน มันเป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ

พระพุทธศาสนา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดในประเทศ อันสมควร เวลาเราดูถึงนักขัตฤกษ์สี่ เราดูถึงวันวิสาขะ วันมาฆะ เขาไปทำบุญทำกุศลกัน โอ้โฮ! บานสะพรั่ง มันน่ารื่นเริง มันเป็นเรื่องที่ชื่นชมบูชา แต่นั่นเป็นระดับของท่านนะ

เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านไม่ให้มีกิจกรรมอย่างนี้เลย กิจกรรมอย่างนี้มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม แล้วก็ติดกันที่ประเพณีวัฒนธรรมไป ติดกันที่ พิธีกรรมไป

พิธีกรรมฯ มันเป็นเรื่องเป็นวัฒนธรรมของพระพุทธศาสนานะ มันไม่เสียหาย มันไม่เสียหายแบบชาวโลกเขา

ชาวโลกเขา ฆราวาส เขาเกิดมาเขาต้องมีหน้าที่การงาน เขาต้องทำมาหากินของเขา เขาจะเอาเวลาที่ไหนมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเวลาเขาทำบุญตักบาตรของเขา นั่นนะเป็นบุญเป็นกุศลของเขา แล้วถึงเวลาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เขาก็ได้ถูกสั่งได้ยามของเขาที่เขาจะทำบุญใหญ่ของเขา อันนั้นมันเป็นบุญเป็นกุศล มันเป็นเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ของฆราวาส ของชาวพุทธเขา

แล้วนักรบๆ รบอย่างนี้หรือ รบแค่นี้หรือ แค่นี้ เห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัตินะ สิ่งที่มีค่าที่สุดคือโอกาสและเวลาที่จะประพฤติปฏิบัติ

แล้วปฏิบัติขึ้นมาเพราะอะไร

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีพญามารร้ายกาจนัก มันเออออ มันอ้ออจนมันเป็นเนื้อเดียวกันนะ แล้วเวลาเราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา กิเลสมันก็ขับส่งเลย เราเป็นคนมีบุญ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราต้องสร้างกิจกรรม สร้างบุญกุศลของเรา

นี่ไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านห้ามเด็ดขาดเลยนะ การก่อสร้าง การกระทำการใด มันเป็นข้าศึกในการปฏิบัติ

ในการประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันร้ายนัก คิดอะไร ทำอะไรนะ มันยึดมั่นถือมั่นทั้งนั้น เวลาจะทำสิ่งใด จะทำอะไรสักชิ้นหนึ่ง มันวางแผนนะ ต้องเขียนแบบนะ มันต้องพิจารณา มันกังวลอยู่อย่างนั้นนะ แล้วปฏิบัติตรงไหน เวลาจะปฏิบัติเข้าไปทางจกรม มันก็คิดแต่เรื่องนั้นนะ

ฉะนั้น ในวินัยของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาคบตีเขาถวายเป็นผ้า ถ้าผ้าเกิน ๔ นิ้ว ต้องวิกัไปให้เป็นของสองเจ้าของ ไม่ให้เป็นของพระองค์ใดองค์หนึ่ง ถ้าเป็นของพระองค์ใดองค์หนึ่งนะ มันจินตนาการไปทั้งวันทั้งคืนเลย จะตัดจีวร จะสะสมมาให้เป็นสบง จะให้เป็นอังสะไฉ่! มันจินตนาการไปทั้งวันทั้งคืนเลย

กิเลสนี้ร้ายนัก มันเออออ ออเฮาะออเลาะ แล้วเป็นทางมันหมดเลย

สิ่งที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพูดอย่างนี้เพราะอะไร เพราะท่านรู้จักกิเลส ท่านได้ต่อสู้กับมันมาตั้งแต่ครอบครัวของมาร หลานกิเลส ลูกกิเลส พ่อแม่มันคือความโลภ ความโกรธ ความหลง ปู่ของมันคืออวิชชา คือความไม่รู้

แล้วมันรู้ไหม

รู้แต่กิเลสชักจูงไปไง

ไม่รู้ เพราะมันคืออวิชชา รู้ได้อย่างไร เพราะมันไม่รู้ แล้วรู้ไม่ได้ รู้ไม่ได้เพราะมันทำสมาธิไม่เป็น

เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ ศีล สมาธิ ปัญญา ภาวนามย ปัญญามันจะเกิดขึ้นก่อนต่อเมื่อมีศีล มีความปกติสุขในใจ

ทำสมาธิ ทำสมาธิจนสมาธิมีผลจะมีกำลัง สมาธิทำได้ แล้วตัวสมาธินี้แหละ มันมีฉาหรือ สัมมา

มันเอ้อ มันเผลอเขาว่า เป็นสมาธิเนะ แต่ในพระพุทธศาสนาไม่ใช่

สัมมาสมาธิเนะ จิตสงบระงับ แล้วชำนาญจนมันมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังแล้วเนะ น้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ จิตสงบแล้วเห็นกาย เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าเห็นโดยสัมมาทวิฐฐิความถูกต้องชอบธรรมจะเห็นกิเลส

กิเลสคืออะไร

กิเลสคือความไม่รู้ จิตสงบระงับแล้วมันมีสติสัมปชัญญะ เพราะเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือจิตสงบแล้วมีสติสัมปชัญญะ แล้วเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ

เวลาครูบาอาจารย์เนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบอกว่า คนที่ฝึกหัดปฏิบัติไม่มีอำนาจวาสนา ทำสมาธิแล้วมันติดสมาธิ

คำว่า “ติดสมาธิ” คือเขาเข้าใจว่านั่นคือมรรคผลนิพพาน แต่ความจริงมันเป็นแค่ความปกติสุข ความปกติสุขจากการฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา

เวลานักชัฏกฤษ์ เขาไปทำบุญใหญ่กัน เขามีความสุข เขามีความรื่นเริงกัน นั่นเป็น
อามณ์ เป็นอามณ์บุญ บุญและบาป แต่ถ้าเขากลับบ้านของเขาไปแล้วเขาฝึกหัดปฏิบัติ เขา
ทำความสงบของใจของเขาได้บ้าง เขาจะมีความสุข

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

บุญกุศลเกิดจากการขวนขวาย เกิดจากการกระทำ เกิดจากการเคลื่อนไหว นั่นเป็นบุญ
กุศลในพระพุทธศาสนา เป็นระดับของท่าน

ถ้าเขากลับบ้านเขา แล้วเขาหายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ เขาใช้อานาปานสติหรือ
เขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตเขาสงบสุขเข้ามา นั่นสุขเกิดจากการภาวนา

เวลาภาวนาขึ้นมาแล้ว ถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา
เราบวชพระ เป็นนักรบจะรบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก

ชมราวาสธรรมๆ ภิกษুবวชใหม่ สิ่งที่เราได้ยากคือทนคำสอนในพระพุทธศาสนาได้ยาก
เพราะชมราวาสธรรมๆ มันเคยชินใจ กิเลสมันเออออ ออเฮอะออเลอะ ไม่รู้ทันมันหรอก เพราะมัน
คือความไม่รู้

ความไม่รู้คืออวิชา แล้วรู้มันไม่ได้ ไม่ได้ เพราะกิเลสมันจะไม่ให้เห็นตัวมันเลย กิเลสมัน
จะกลืนกิน มันจะเออออไปกับความรู้สึกนึกคิดของเรา แล้วความรู้สึกนึกคิดมันมีกิเลส

แล้วกิเลสมันคืออะไร

กิเลส เห็นใหม่ กิเลสคือตัณหาความทะยานอยากในหัวใจของคน

แล้วมันให้ผลอะไร

ก็มันให้ผลในหัวใจดวงนั้นเราร้อน เดือดร้อน ทุกข์ร้อนไปกับกิเลสตัณหาความทะยาน
อยาก กิเลสมันตั้มยำทำแกงในหัวใจของเราโดยการเออออ เราไม่รู้ตัว เราไม่รู้ตัวเพราะอะไร
เพราะกิเลสมันคือเรา เราคือกิเลสใจ ทั้งๆ ที่มีจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทั้งๆ ที่มีสติจิต แต่สติ
จิตนั้นคือเรื่อนนอนของอวิชา

อวิชชาคือความไม่รู้จากจิตดวงนั้น แต่มีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธานุภาพ มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แล้วก็สวมรอยจัดตั้งแต่งตั้งกิเลสกับธรรม แล้วเราก็เออออไปกับกิเลส ตัดหาความทะยานอยากที่มันจัดตั้งแต่งตั้งให้เป็นข้อการอุปมา คล้ายๆ การประเมินในใจของตน ใจ กิเลสคือความไม่รู้ แล้วรู้มันไม่ได้ ไม่ได้เพราะไม่มีอำนาจวาสนา

ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เราทำความสงบของใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบแล้วไม่ติดสมาธิ ไม่ติดในความสงบนั้น แล้วความสงบนั้นมันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านจะบอกว่าให้ชำนาญในวิธี

ชำนาญในวิธีคือชำนาญในวิธีการ ถ้าชำนาญในวิธีการ เราประพฤติปฏิบัติ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราอยู่กับวิธีการนั้นอยู่ตลอดเวลา เห็นไหม เราอยู่กับวิธีการนั้น วิธีการ เหตุ สมบูรณ์แบบของมัน ถ้าเหตุมันสมบูรณ์แบบของมัน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมันสมบูรณ์แบบ แล้วสมาธิมันจะไปไหน

แต่ที่สมาธิที่มันเกิดกับเราไม่ได้ สมาธิมันไม่เกิดขึ้นมา เพราะเราเคยชิน เออออ กิเลส บานสะพรั่งเหมือนดอกเห็ดกลางหัวใจของตน แล้วธรรมไม่เกิดสักที

ธรรมเกิด ผีก็หัดเจียนตาย เจียนตายๆ เพราะอะไร สิ่งที่น่ากลัวมากก็คือกิเลสในใจของคน

วัตถุนั้นของโลกนี้ยังเจือจางกันได้ ยังช่วยเหลือเจือจางกันได้ กิเลสในใจคน ไม่มีใครเจือจางใครได้ เพราะมันเป็นความชอบ เป็นจิตนิสัย เป็นความพอใจ แล้วเป็นนามธรรมใจ คนอื่นรู้ไม่ได้ เรารู้คนเดียว

รู้คนเดียวเพราะอะไร

เพราะมันเจ็บช้ำน้ำใจ รู้คนเดียว มันทุกข์อยู่คนเดียว มันคิดอยู่คนเดียว แล้วคนอื่นระบายให้เขาฟังไป บ่นให้เขาฟังเขาถึงรู้ว่าไอ้คนนี้นั้นทุกข์ เวลามันสุขแล้วมันไม่บ่นให้ใครฟัง เวลามันทุกข์ มันบ่นให้คนอื่นฟังนั่นแหละ

คนอื่นรู้กับเราไม่ได้ เจ็บช้ำน้ำใจทุกข์ยากขนาดไหน เราอยู่คนเดียว แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติ แล้วกิเลสมันร้ายนัก รู้มันไม่ได้ แล้วไม่รู้ด้วย

แล้วเวลาจะรู้ล่ะ

ถ้าสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมวินัยไว้ทำไม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนาฬิครัตนสัตตวรรต หรือสัตตวรรตที่ล้อมมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิต นั้น ที่เขามีการศึกษา มีการค้นคว้าแล้วฝึกหัดปฏิบัติ เพราะการฝึกหัดปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งไว้เลย “ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

ถ้าปฏิบัติแล้ว ถ้าทำความเข้าใจได้ มันเริ่มต้นตั้งแต่มีศรัทธาความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อแล้วเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันเริ่มรับรู้ละ มันต่อต้านหมั่นนะ มันก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ ไม่มีอะไรได้สักอย่างเลย แล้วธรรมก็ไม่ได้ด้วย เพราะกิเลสมันหนา ปุณฺชนคนหนา

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ ปัญจวัคคีย์ฯ อุปฺปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี นั่นนะคนหนา กิเลสทั้งนั้นนะ แต่ด้วยอบรมบมเพาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อุปฺปฐากอยู่ ๖ ปี

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมฯ แสดงธัมมจักขุ เพราะอะไร เพราะฟังธรรมฯ ฟังธรรมเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ถ้ารู้ธรรมฯ ก็สั่งธรรม ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา นั่นเป็นหนทาง

แล้วหนทางมันอยู่ที่ไหนล่ะ

หนทาง เห็นไหม ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มัคโค ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา คือ มรรค ๘ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรม แล้วความชอบธรรม ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงเกิดมา มีสัจญาณ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงนั้น ถ้ามันข้อเท็จจริงนั้น นี่ไง เห็นกิเลสอยู่ องค์เดียวคือพระอัญญาโกณฑัญญะ อีก ๔ นั้นยังไม่เห็น ยังทำไม่ได้

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าเอาจริงเอาจังของเรา เราพยายามทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับ ถ้าเป็นปุณฺชนคนหนา คนหนาเป็นผู้เริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติใหม่ มันจะทำความเข้าใจได้ยาก เพราะกิเลสมันแบ่งบาน

เพราะกิเลสมันคืออวิชชา คือความไม่รู้ แล้วรู้มันไม่ได้ด้วย เพราะมันไม่ให้รู้ตัวมัน สิ่งที
 สาส์นสาครวจ์ที่สุดคือกิเลสในใจของคน แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม พระในเมืองไทย ๓-๔
 แสนองค์ พระกรรมฐานมีมากน้อยขนาดไหน เวลาปฏิบัติไม่ได้ยินข่าวเลยนะ

ได้ยินข่าวก็ได้ยินข่าวมาตั้งแต่อดีต ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เพราะท่านล้มลุก
 คลุกคลานมาก่อน แล้วท่านเอาจริงเอาจังของท่าน แล้วเอาจริงเอาจังในสัจจะในความจริงนั้น
 ไม่ละไม่เลย แล้วพอเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจของท่าน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้ายกขึ้นสู่
 วิปัสสนาได้ นี่ไง ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้เพราะจิตมันสงบ เพราะจิตมีกำลัง เพราะจิตสงบคือ
 กิเลสมันสงบตัวลง

สัมมาสมาธิคือสมาธิที่ถูกต้องชอบธรรม

แต่ถ้าไม่มีกำลัง จับต้องไม่ได้

ผู้ที่มีกำลังนะ น้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ก็เห็นชั่ว
 ครั้งชั่วคราว เพราะจะเริ่มต้นจากการวิปัสสนา ดำเนินวิปัสสนาให้มีความชำนาญ ถ้ามีความ
 ชำนาญ ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ เพราะมันมีกำลัง มันอาศัยสมถกรรมฐาน อาศัยพื้นฐาน
 อาศัยจิตตภาวนา

จิตที่มีกำลัง จิตที่มีศรัทธาแล้วต้องฝึกหัดขึ้นมาให้เป็นปัจจุัตตัง เป็นสันติปฏิริโก ให้เป็น
 สัมมาสมาธิ ให้เป็นพื้นฐานของจิตดวงนั้น จิตตภาวนา ถ้าจิตตภาวนา จิตมันก้าวเดิน

ก้าวเดินเพราะอะไร

จิตจะก้าวเดินไปไม่ได้ ถ้าไม่มีธัมมจักขุ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามอบไว้ให้แล้ว มอบไว้ให้กับชาวพุทธได้ฝึกหัดปฏิบัติให้ขึ้นมาเป็นสัจจะ
 เป็นความจริงของใจดวงนั้นให้เป็นธรรมจักร จักรที่มันเคลื่อน

เวลาถ้ามันจิตสงบ ถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ มันล้มลุกคลุกคลาน เพราะมันจับต้องไม่ได้
 มันวิปัสสนาไม่ได้ วิปัสสนาถึงจะเคลื่อนไปไม่ได้

เวลาฝึกหัดปฏิบัติปัญญาอบรมสมาธิฯ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามันรู้ มันเท่า มันทัน จิตมันปล่อยมันวางเข้ามา พอจิตมันปล่อยมันวางเข้ามา นี่มันหยุด การหยุดคิดๆ หยุดบ่อยๆ ครั้งเข้า บ่อยๆ ครั้งเข้าจนมีกำลัง ถ้ามีกำลังนะ ถ้ามันจับอารมณ์ความรู้สึกอันนั้นได้ พอจับได้ จับได้เป็นอารมณ์ อารมณ์มันแยกได้ มันเป็นขั้นๆ นี่ไง ธาตุขั้นๆ ใจ จิตตภาวนาฯ จิตนั้นแหละ

ถ้าอารมณ์ของมันเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นกิเลสหนา เป็นอวิชชา เป็นพญามาร ไม่รู้ และรู้ไม่ได้ จิตสงบ จิตสงบแล้วถ้ามันจับอารมณ์ของมันได้ ถ้าจับอารมณ์ของมันได้ อารมณ์กับธรรมารมณ์คือสติปัฏฐาน ๔ แล้วสติปัฏฐาน ๔ ขึ้นมา แล้วถ้ามันมีกำลังฝึกหัดให้ยกขึ้นสู่วิปัสสนา

วิปัสสนาอะไร

ถ้ามันจับอารมณ์ได้ อารมณ์คืออะไร

จับต้องแล้ววิปัสสนา มันเป็นข้อเท็จจริง จิตตภาวนาฯ ถ้ามันแยกมันแยะของมัน ปัญญามันจะเกิด ปัญญามันเกิด นี่มันคืออะไร

ถ้าปัญญามันเกิดคือภาวนามยปัญญา ไม่ได้จำใครมา

สาธุ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ประเสริฐในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยคือกิริยา คือทางทฤษฎี แล้วเราก็ศึกษาค้นคว้ามา มันก็เป็นภาคความจำ เป็นทฤษฎีทั้งสิ้นไง แล้วเราก็มาแต่งมาเติม มาแยกมาแยะ เป็นขั้นๆ เป็นกอง เป็นจิว ๙ ขั้น ๑๐ ขั้น แยกแยะ แล้วเอากิเลสไปแขวนไว้ที่ขั้นนั้นแหละ แล้วว่ามันอยู่ตรงนั้น มันชัดมันเจน

มันเป็นวัตถุไปแล้วนะนะ นั่นมันส่งออกหมดละ เพราะจิวมันเป็นอนุমানเอา มันไม่ใช่ตัวจิต

เวลาจิตมันสงบ จิตสงบแล้ว เวลามันสงบ ถ้าไม่มีกำลังมันจะจับต้องสิ่งนั้นไม่ได้ เพราะปัญญาอบรมสมาธิใจ เวลาพิจารณาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันหยุด มันหยุด มันหยุด หยุดขนาดไหนเดี๋ยวก็คิดอีก แล้วสุดท้ายแล้วก็ไหลออกหมดละ

กิเลส มันเป็นแก่นของกิเลส แล้วมันปิดหูปิดตา มันเออออกับจิตมา เป็นบ่าวไพร่กันมา นั่งพับเพียบ นั่งพับเพียบให้กิเลสมันบงการมาไม่มีต้นไม่มีปลาย

แล้วปัจจุบันนี้ได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เราได้เห็นวัฒนธรรมประเพณีของภาคปฏิบัติ เราต้องมีความสงบ ระวัง เพราะเขาต้องการสิ่งที่เป็นนามธรรม เขาต้องการจิตดวงนี้ จิตดวงนี้ของบุคคลคนนั้น ถ้าเรายังค้นคว้าหาจิตของเราไม่ได้ เราทำความสงบของเราโดยไม่ใช้สัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม

เพราะมรรค ๘ สมาสชอบ

ของเรามันเป็นอารมณ์ มันเป็นความปรารถนา มันเป็นความต้องการ มันเป็นกิเลสจัดตั้ง กิเลสมันแต่งตั้งให้ แล้วเราก็เชื่องมลายกับกิเลสที่เออออ ออเขาจะออเลาะมาตั้งแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย

วันใดมีสติมีปัญญาแข็งข้อ เข้มแข็งกับกิเลสในใจของตน มันจะเป็นมันจะตายขนาดไหน เราก็ขอพิสูจน์หน่อยหนึ่ง พิสูจน์ว่าจิตนี้มันเป็นอิสระจากกิเลสได้ เพราะสัมมาสมาสมันเป็นอิสระจากกิเลส

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

เวลาลงสู่อัปปนาสมาธิคือสักแต่ว่าปรากฏ จะเห็นชัดเจนมากกว่าจิตที่มันเป็นอิสระจาก กิเลสชั่วคราวชั่วคราวเป็นอย่างไร แต่ถ้าไม่ชำนาญในวิธี เราจะสืบทอด ต่อเนื่องให้เป็นสมถกรรมฐาน เป็นบาทฐานในการประพฤติปฏิบัติอย่างไร

เวลามันเป็นบาทเป็นฐานในการประพฤติปฏิบัติ อวิชชาคือความไม่รู้ สัมมาสมาธิ รู้ลึกทั่วพร้อม สัจจะความจริงสมบูรณ์แบบ แต่จะรู้จักอวิชชา เห็นความไม่รู้ สิ่งที่ไม่ได้ เห็นอย่างไร เวลามันเห็นมันสะท้อนเพราะอะไร นั่นนะเพราะมันรู้กิเลสไง เวลามันจับต้องกิเลส มันเห็นกิเลส เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความชอบธรรมนะ โอ้โฮ!

เกิดมาเป็นมนุษย์ทั้งที ศรัทธาในพระพุทธศาสนา ศีลธรรมะในภาคปริยัติแล้ว
อยากจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ แล้วปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน เออออ ออเฮาะออเลาะกันอยู่อย่าง
นั้นนะ

แต่กว่าจะทดสอบตรวจสอบด้วยความมานะ ด้วยศีลด้วยธรรมของตน จนจิตมันสงบ
ระงับได้ ฝึกหัด ฝึกหัดจนมันมีกำลัง มันชำนาญในวสี การฝึกหัดให้จิตสงบได้ ย้อนไปเห็นสติปัฏ
ฐาน ๔ ย้อนไปเห็นกิเลส ย้อนไปเห็นสิ่งที่มันเจือปนมากับกาย กับเวทนา กับจิต กับธรรม พอมัน
จับต้องได้

นี่ถ้าเห็นกิเลสตัวจริง ตัวไม่รู้ ตัวรู้ไม่ได้ ตัวมหัศจรรย์ในจิตของตนนะ แคร้วแค่เห็น แล้วไม่
มีวาสนาก็หลุดจากไม้จากมือไป แคร้วแค่เห็น เห็นแล้วคืออะไร เห็นแล้วถึงง งงเพราะอะไร งง
เพราะว่าแก่นของกิเลสไง

แต่ถ้ามีอำนาจวาสนานะ ฝึกหัดปฏิบัติจับต้องได้ แล้วใช้ปัญญาได้ ถ้าใช้ปัญญามันจะ
เปรียบเทียบได้แล้ว ถ้าไม่ไปเออออ ออเฮาะออเลาะกับกิเลสจนเป็นบ่าวเป็นไพร่กัน

เราจะฝึกหัดๆ ถ้าทำความสงบของใจได้ จิตเป็นอิสระ อิสระ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
เห็นไหม พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันไม่ใช่ปัญญา ถ้ามันเป็นปัญญา มันจะเป็นวิปัสสนา

ถ้ามันเป็นวิปัสสนา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มัคโค ทางอันเอกวางไว้
ให้แล้ว เป็นผู้ชี้ทาง ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นข้อเท็จจริงของเรา ภาวนามยปัญญา
ปัญญาเกิดจากจิต จิตตภาวนา

ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเกือบเป็นเกือบตาย กว่าจิตมันจะสงบระงับได้บ้าง แล้วชำนาญใน
วสี ฝึกหัด ฝึกหัดจนจิตมันมีกำลังของมันขึ้นมาได้ เวลาจิตมีกำลังขึ้นมาแล้ว ถ้าน้อมไปเห็นสติ
ปัฏฐาน ๔ ถ้ามั่นเห็นกิเลส เออ! อวิชชาคือความไม่รู้ นี่รู้แล้ว

รู้แล้ว รู้อะไร

รู้สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ถ้าสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ใครเป็น

จิตเป็น

จิตตภาวนาๆ จิตมันฝึกหัดภาวนาของมัน เวลามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากภาวนา ถ้าปัญญาเกิดจากการภาวนา เราจะแยกแยะได้หมดเลย สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา

แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติบ่อยครั้งเข้าๆ จนมีความชำนาญของมันนะ เหนื่อยมาก ทุกข์มาก

ทำความเข้าใจนี้ น้ำล้นแก้ว กว่าที่จะแห้ง น้ำตวงน้ำมาใส่แก้ว กว่าที่จะเป็นแก้วน้ำที่มีน้ำ นี่ถ้ามีต้นทุนใจ มีสิ่งมีชีวิต มีการกระทำใด จิตตภาวนาใด น้อมไปเห็นกิเลสใด วิปัสสนาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตทังคปหาน มันปล่อยของมัน มันวางของมัน ไม่จับหอรอก

พิจารณาซ้ำพิจารณาซ้ำด้วยความสมดุล ด้วยความพอดีของมัน ถ้ามันสมุจเฉตปหาน กิเลสขาด นิโรธ ดับทุกข์ ดับสิ่งที่ว่าไม่รู้ รู้ไม่ได้ เพราะไม่มีพื้นฐาน ไม่มีสัจจะความจริง

แต่เวลามันทำประพฤติปฏิบัติจนเป็นสัจจะเป็นความจริง บ้างจัดตั้ง สันติภูลิโก ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ศีล สมาธิ ปัญญาในหัวใจสมบูรณ์แบบ เวลานิโรธดับทุกข์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ดับโดยสัจจะโดยความจริง โดยการกระทำด้วยมรรค ๘ นี่ไง จากอริยสัจ จิตนั้นเป็นอริยบุคคล อริยสัจ อริยบุคคล แตกต่างจากบุคคลคนหนา เป็นบุคคลคู่ที่ ๑ ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไป บุคคล ๔ คู่

จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก กิเลสครอบงำ ทุกข์เจียนตาย ประพฤติปฏิบัติได้สัมผัส ได้รู้ ธรรมเห็นธรรม มีความสุข มีความสมบูรณ์แบบแต่ละขั้นแต่ละตอน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สมุจเฉตปหาน อรูปธรรม วิหารธรรมอยู่ในหัวใจดวงนั้น มหัตศรัทธาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะประพฤติปฏิบัติให้เป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจของบุคคลผู้นั้น กราบธรรมๆ กราบสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และกราบความวิริยะ ความอุตสาหะ การกระทำขึ้นมาจนสมบูรณ์แบบขึ้นมา ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมจากหัวใจดวงนั้น เหวี่ยง